

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI, ZENÉI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 „
Negyed évre	3 „
Vidéki előfizetők bélyegköltése egész évre 2 K.	

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1/a földszint balra. (Piac felől 3-ik ajtó.)

Hirdetések feladhatók a városi nyomdában Dózsa György könyvelő kezeihez is.

DONOGAN ÉS SOMOSSY DEBRECZENBEN, KISTEMPLOM-BAZÁR.

Menyasszonyi kelengye. Kész fehér-nemű. Női divat és szőnyegáruház.

SZABOTT ÁRAK!! ELŐZÉKENY KISZOLGÁLÁS!!

VALÓDI édes, nemes szegedi
paprika különlegességek

óriási raktára

Lindenfeld J. Jenő

fűszer- és gyarmatárú nagykereskedésében
Pénzügyi palota. Telefon 79. szám.

FIGYELEM!

**LANTOS
CSIPKEÁRUHÁZBAN
SAS-U. 4.**

Tiszta selyem harisnya minden színben párja . . . 3 korona 50 fillér.

Alkalmi vétel!

Ifj. Weichinger Károly csődtömege lényegesen leszállította

az eladásra kerülő **ITALOK** árait
Nagyban és üvegenkénti kiárusítás Király-utca 4. sz. alatt
(Ungár Jenő házában.) Nyitva a raktár d. e. 9—1., d. u. 4—6-ig.

TÉGLA

a Köntösgáti téglagyárból
bármily mennyiségben
előnyös árban kapható.

◆◆◆◆ Érdeklődhetni: ◆◆◆◆

KELEN JENŐNÉL

Piac-utca 72. Telefonszám 341 vagy 539.

➤ Ugyiszintén 9—43. telefonszám alatt. ◀

FELHŐ RÓZI, ☞

a kiváló primadonna, aki e héten egyik debreczeni mozgószínházban vendégszerepelt fog.

Mihalovits Jenő

Kigyó-gyógyszertárát
legközelebb Piac-utca
és Széchenyi-utca
sarok (a volt Máyer-
féle üzlet) helyiségeibe

++++ helyezi át. ++++

Nagyobb vételek folytán legújabb divatu gyapju szöveteket

férfi ruhára és legfinomabb női costum
szöveteket mesés olósó árakban ajánlja

Domán és Kurz

posztó nagykereskedő. — Debreczen,
Piac-utca 49. sz. Főpostával szemben.

Maradékok féláron. +++ Maradékok féláron.

Moskovits Jozsef uri szabó, Piac-utca 26. szám. Városi új bérház.	Moskovits Jozsef uri szabó, Piac-utca 26. szám. Városi új bérház.
Valódi angol- szövetekből leg- elegánsabb uri ru- hákat készít: <	

Hirdessen a Debreczeni Szemlében!

Nem fáj a feje másnap ha

Littke pezsgőt iszik

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

TERMÉSZETES ÉGVÉNYES
SAVANYUVIZ.

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR DEBRECZENBEN.

Piac-utca 16. szám, saját palota.

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Betét-
állomány nyolcmillió korona.

Érdekközösségben a Pesti magyar kereskedelmi bankkal.

Üzletágai: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltóleszámitolás, törlesztés és
jelzálogkölsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitel-
levelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árúkra. Saját áruktár.
Safe-deposit (magánletét pénztr.)
Affiliált intézetei: Kabai takarékpénztár r.-t., Náudvari takarékpénztár
r.-t., Hajdunánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospercs.

Ifju és szép lesz Ön is, ha a

Z E I D I J J E

eredeti keleti arccrémet és szappant használja. Próbátégely 80 fillér,
Kettőtégely K 1.60, nagy aranytégely K 2.40, szappan K 1, mosópor
K 1.50, puder (fehér, rózsás, és créme) á 2 K. Fleur de Roses „Zeidijje”
(3 K), egy teljesen ártatlan piros színű rózsafesték, amelyet kiválóan
használnak sapadt arcú nők. Előnye, hogy az arc mesterséges színt
el nem árulja. — Kapható minden gyógyszertárban, drogeria és illat-
szertárban. Sokszorosán kitüntetve. Utánzattól óva intünk. **Egyedül**
előállító: Parfümerie Orientale „Zeidijje” G. Proche Brcka
Bosznia. Főraktár a Török gyógyszertárban Budapest.

KEZTYÜK, KÖTSZEREK
BETEGÁPOLÁSI CIKKEK LEG-
NAGYOBB VÁLASZTÉKBAN:

Schön Sándor

kesztyű, kötszer- és orvosi
műszertárában

Piac-utca 26. sz. előtti barakból áthelyezett Piac-
és Csapó-utca sarkán lévő volt Kálnai-féle üzlet-
helyiségbe a BIKÁ-SZÁLLODÁVAL szemben.: +++

GAMBRINUS

SÖRCSARNOK ÉS ÉTTEREM
DEBRECZEN, PIAC-U, 28.

A VÁROSI RÉR-PALOTÁBAN

A mai kor igényeinek a legdi-
szesebben modern, világvárosi
berendezéssel. Utcai pálmakert
a passagében. Pálholy rendszer.
Nagy gondnal kezelt konyha.
Zona rendszerinti villásreggeli
különlegességek. Speciális del-
utáni uzsonnák. Meleg konyha
éjjel. Havi étkezések a legmér-
sekeltebb áron. Kínzó kőbányai
sörök. Pilseni ösforrás (Urquelle).
Müncheni Paulauer sör. Ame-
rican-ar rendszerű italkimérés.
Különleges likőrök poharank nti
kimérése Saját szállótelepemen
termelt borok kimérése. Tokaji
szőlőmön termelt boraim klmé-
rése. Előzékeny kiszolgálásról
gondoskodom és kérem a nagy-
érdemű közönséget, hogy eddigi
kegyes pártfogásukat ezen új
vállalatomnál is fenntartani szí-
veskedjenek.

MÁRKUS JENŐ vendéglős.

Szomorú kilátások.

Szegélykiáltásoktól visszhangzik az egész ország! Az enyészet fagyos lehelletét érezzük, tespedés és siri csönd uralja az üzleti életet. Három éve immár annak, hogy ezt a rettenetes kálváriát járjuk. A három év alatt semmi pihenés, semmi megnyugvás, csupa türes és szenvedés és tehetetlen megadás. Amikor fellelegzetünk, amikor már azt hittük, hogy a megújulás korszaka elkezdődött, újabb csalódás ért bennünket. Szomorú mult áll mögöttünk és vigasztalan jövő előttünk s minél inkább gondolkodunk felette, minél jobban mérlegeljük az eshetőségeket, a valószínűségeket, annál szivszorongóbb érzés tölt el bennünket.

Félve tekintünk körül gazdasági életünkön, tartva attól, hogy a végzetszerű idők új pusztításai kerülnek szemeink elé, remegve attól a gondolattól, hogy ha még egy vihar jön, nem fog kimélni senkit sem. A tőzsde annalesei nem egy válságról tudnak, de egy oly hoszszantartó, annyi beteges tünetet magán viselő gazdasági depresszióra, mint amilyennel szemben állunk, eddig talán nem volt példa. Bárhova tekintünk, a kereskedelemnek vagy iparnak bármely ágába, mindenütt ugyanaz a kép! A textil-szakma alapjában meg van rendülve, a hatalmas vas- és gépipar üzemredukcióval munkásebocsátásokkal kénytelen magán könnyíteni, a faiparban három év óta felhalmozódnak a raktárkészletek, az építkezés teljesen pang és a kéziiparban is munkátlanság honol. Az óriási kolosszus, az államgépezet szinte mozdulatlan, hiányzik a mozgató erő, nincs ami táplálja, rozsdá fekszik meg a legfinomabb részeit, kerekai mind lassabban forognak. Olyan ez, mint annak a betegnek az állapota, aki érzi magában az életerőt, de akinek mégis el kell pusztulnia, mert nincs orvos, aki gyógyítsa. Elszomorító látvány, hogy a magyar ipar, mely fellendülésének két évtizede alatt gyönyörű példáit szolgáltatva életképességének, hogy a magyar kereskedelem, mely már számottevő faktorra kezdett válni a világ nagy versenyében, hogy mindezek lassu halódással megsemmisüljenek, hogy az az őserő, mely a magyar fajban lakozik és mely gyökere nemzetünk életrealitásának, a posványba fuljon. A fiatal erők szárnypróbálgatásai derékban törtek ketté; mit ér az, ha az ifjuságot az önállóságra, a terjeszkedésre, a kifelé való törekvésre neveljük; mit ér a mi iparpolitikánk, mit érnek a mi export-törekvéseink, ha napról-napra kisebb lesz a lehetősége annak, hogy dolgozhassunk, hogy terjeszkedhessünk, ha napról-napra mindinkább elveszítjük a talajt lábaink alól és mindaz, amire számítottunk, amire évek hosszú munkájával törekedtünk, szemünk láttára a semmiségbe vész. A drágaság óriási arányokban nő, a megélhetés a szegényebb néposztály részére már-már lehetetlenné válik, a kivándorlás fokozatosan növekszik, ezzel szemben kivételünk, melynek létrehozásáért száz- és százezer áldoztunk, rohamosan hanyatlik, a külföld minden talpalatnyi területet elhódít előlünk, mi pedig mindezt télen, ölbetett kezekkel nézzük!

A folyó esztendővel már le kell számolnunk, már nem hozhat számunkra javulást, de vajjon a jövő év biztatóbb-e számunkra? Hiszen minden jel arra vall, hogy a gyökeres változásra vagy akár csak megkönnyebülésre semmi kilátás, minden jel azt mutatja, hogy még komorabb időknek nézünk elébe, hogy a pusztulást talán még sokkal nagyobb, sokkal borzalmasabb pusztulás fogja tetézni. Bárhova tekintünk, mindenütt tönkrement egzisztenciák, elpusztult vagyonok, letört ambíciók, mindenütt nyomor és kétségbeesés! A remény kiveszett az emberekből és helyébe lépett egy szomorú rezignáció; elvesztették egy jobb jövőben való hitüket,

látva azt, hogy a helyzet enyhülését hiába várják, látva azt, hogy kereskedők, iparosok és gyárosok, ma még vagyonos, közbecsülésben álló emberek, holnap talán már vagyoniilag tönkretett, üzletüktől megfosztott sorsüldözöttek, kik szaporítják azoknak a tömegét, akiket a nyomoruságos gazdasági viszonyok, az utolsó évek válságai földönfutókká tettek.

Hol van az a segítő kéz, hol van az a zseniális férfiú, aki bennünket ebből az állapotból kiragadjon, hol van az az államférfi, az a közgazdasági talantum, aki meg tudja országunknak szerezni azt, ami rá nézve most igazán életkérdéssé vált, azokat az anyagi eszközöket, azokat a gazdasági előnyöket, melyek egyedül képesek elgyöngült erőnket talpraállítani és bennünket a végromlástól megmenteni? Hol van az a széles látókörű politikus, aki fel tudja fogni és helyesen átlátni a mi igazi életszükségletünket, aki elég bátor és elég merev ahhoz, hogy szakítva az elavult tradíciókkal, ráleljen az igazi, az egyetlen célra vezető, mert a nemzet jólétét magában rejtő, gazdasági politika útjára. Hiába keressük, nem látjuk ezt a férfiút sehol! Körülnézünk a „hivatottak“ között és sehol fel nem leljük, mert nincs államférfink, akiben az önzetlenség a nagystílűséggel és a nemzet érdekeinek helyes felfogásával párosult volna.

Segítségért kiáltoz minden szakma, minden ága a kereskedelemnek és iparnak. Olyan ez, mint a fuldokló ember vergődése, aki kétségbeesetten kapaszkodik az utolsó szalmaszálba! A legszomorubb gazdasági anarchia ez, melyben a bombákat helyettesítik a esődök, a törzsúrásokat a fizetésképtelenségek és amelyben minden rend felbomlott, mert senki sem tudja, hogy holnap mi vár rá. Egy jalkiáltás az egész ország! Ezer törzsúrás érte, ezer sebből vérzik, ha nem akarjuk, hogy milliók megsemmisüljenek, hogy országunk gazdaságilag koldusbotra jusson, akkor — addig, amíg nem késő — meg kell tenni azt a császárúrást, mely gazdasági politikánk gyökeres megváltoztatásával új életet öntene halódó szervezetünkbe.

SAISON.

A színésznői pálya.

Igy pályaválasztás előtt a szülők, akiknek leánygyermekai a télen valamely műkedvelői előadás keretében „zajos sikert“ arattak s akiknek gyermekeit udvarias frázisokkal halmozta el ez alkalomból a lapok, fiatal, u. n. mulatság-rovat vezetői, szeretnek arról álmodozni, hogy leányaikból Fedák Zsazsákat és Küry Klárákat neveljenek.

Hát ezeknek a szülőknek, akik máris levelezésben állanak a fővárosi színésziskolák vezetőivel, csak a következőket ajánlhatjuk:

— Jól gondolják meg, mielőtt gyermekeiket u. n. nyilvános pályákra adják.

Magyarországon a nyilvánosság még a férfiakra nézve is sok kellemetlenséggel és mérhetetlen fájdalommal jár; a gyöngédségre nevelt nő csak boldogtalan lesz a nyilvános pályán és így a szini pályán is. Hígyjék el, kérem, hogy nem üres frázisnak használta szeretett hazánkra *Porzolt Kálmán* a Gyűlöletország kifejezést, hanem szomorú tapasztalat szülte mély meggyőződésből, melyet oszt velem nemcsak az írói világ nagy része, *gróf Vay Sándortól* kezdve, hanem sok más életpályán üldözött rabszolgatársam s még a politikus nagyurak is. Mindenféle közszereplés annyi bajjal, ve-

szekedéssel és bemocskoltatással jár, hogy legalább a nőt meg kell tőle kimélni. A férfinak állania kell ezt a harcot, ha kenyérkeresete össze van vele kötve, de a legerősebb ideget is előbb-utóbb összemorzsolja az. Csak a durva lelkű s rosszul nevelt ember érzi jól magát ebben a paraszt-világban.

Minden közpályán kétféle emberek találkoznak össze. Az egyik faj alulról emelkedett fölfelé, a másik felülről ereszkedett (vagy bukott) lefelé. Akik alulról, vagyis műveletlen családból kapaszkodtak föl, még az esetleges tehetségük mellett is magukkal viszik a neveltelenséget, durvaságot és szivtelenséget az új pozíciójukba. Akik pedig művelt uricsalád gyöngéd, figyelmes otthonából kerülnek valamely nyilvános pályára, azok a finom modorukkal s jó nevelésükkel együtt olyan érzékeny szívet visznek a lelketlen emberek közé, amely igen sok fájdalmat okoz nekik.

A színházi világ pedig igazán a legvegyesebb társaság. Legfőleg még az írók társasága vetekehetnek vele e tekintetben. A jó nevelésű s érzékeny ember folytonos sértegetéseknek van kitéve a mi bohém világunkban. Nincs nagy művész, kitűnő író s jellemes államférfi, aki ne hordana lelkében égő sebeket, melyek még a legnagyobb diadal pillanatában is fájnak. Sőt a jóérzésű emberek lelke úgy van teremtve, hogy a dicsőséget, a közönség tapsát, az ujságok dícsérő cikkeit mind hamar elfelejtik, de egyetlen ujságnak támadása vagy egy kollégának kellemetlen megjegyzése évekig fáj nekik és soha el nem tudják felejteni.

Kolléga! Az ellenségek e speciális fajáról külön meg kell emlékezni. Nem hiába nincs magyar szó a „kollégialitás” kifejezésére; ezt a fogalmat már rég nem ismerik Magyarországon. A mi országos közneveltelenségünk a kollégák között tör ki legjobban; mert nálunk mindenki a másíknak a kenyerét akarja megenni s ha azt nem képes elvenni, hát legalább beleköp a tányérjába. A színházi és írói világban ez a gyűlölködő versengés néha eléri legmagasabb tombolását; mert itt a dicsőségért és a kenyérért egyszerre folyik a harc. S a nyilvánosság eme pályáin nem lehet valaki elég nagy vagy elég kicsi ember, hogy megmeneküljön az üldöztetéstől. Egy színpadi próba után gyakran eszi zokogva az ebédjét az ünnepelet primadonna és száraz kenyerét a sugó.

A legtöbb fizetést huzó s legnagyobb tehetségű színésznők és színészek is boldogtalanok az életük legtöbb szakában, ha van szívük. Teljes boldogságot ezen a pályán a színésznők közül csak a közönséges nők, a színészek közül pedig csak azok élvezhetnek, akik a tudatlan elbizakodottság rinocerosz-bőrével vannak vértelve.

Vigasztalás csak egy van: a közönség szeretete. Ezt a színésznő taps formájában kapja, az író pedig az ismeretlen olvasók elismerő leveleiben, melyeket gyakran napokig hordunk a szívünk fölött. De az a közönség, mely szeret, távol van s szeretetének melege nem tudja eloszlatni az érzékeny bohém-lélekből azt a fagyos hidegséget, amit a közvetlen környezet lelketlensége okoz.

S még ha nem is volna ennyi fájdalommal összekötve Magyarországon minden nyilvános pályára, a nőt a maga természetes rendeltetése a családi élet csöndjébe utalja. Minden szülő kövessen el mindent, hogy a lányát a legszebb női pályára juttassa: a feleségi és anyai pályára.

Ha a szülő pályát választ gyermekének, legyen ez akár fiú, akár lány, keresse első sorban azt, amelyen az igénytelen megélhetést és a csöndes családi boldogságot megtalálja. S csak akkor eressze nyilvános pá-

lyára gyermekét, ha ennek elég nagyra nőtt a körme, amivel kapaszkodják és patája nőtt, amivel rugdaljon mást. A magyar közélet ma csak a vastagbőrűeknek való.

A TÓ PARTJÁN.

A Debreczeni Szemle számára írta: VÉRTESY GYULA.

*A tó partján egy csendes zugba'
Ugy szeretek üldögdélni.
Szomorufűz hajol a tóba —
Oly jól esik szegényre nézni.*

*Hasonlónak látom magamhoz,
Csüggedve omlik földre ága —
Akárcsak én beteg lelkemnek
Letört, szomorú, fáradt szárnya.*

*Beszélek hozzá, felel nékem
Zizegve, halkán, szomorúan,
S vigasztalgat, hogy nem is oly rossz
Élni a csöndes mélabúban.*

*„Megszoktam már, hogy ágam csügged,
Majd megszokod te is a búdat:
S vigasztalódsz, ha talán majdan
Még náladnál is szomorúbbat.*

*Lásd, nekem is vigasz, ha látok
Tavaszzal fát, mely nem hajt újra;
A halálnál mégis csak jobb tán
A szomorúság csendes útja . . .”*

Színészekről.

A Debreczeni Szemle számára írta: VÁRADI ANTAL.

A furmányos egy kis borralaló reményében a lovak közé csapott és vágatott tovább.

Mikor délután két óra tájban a konkurrens direktor csapzott hajakkal, csuromvíz, gyalog betért a városba, a nagy vendéglő tornácán ott pipázik Szabó.

— Elkésett amice. Holnap már mi játszunk . . .

Vénségére a kórházba került, Udvarhelyivel együtt: megbolondult szegény. Bevitték a szatmári ispotályba, hol egy földszintes udvari házban nagykalapos apácák vigyáztak a bolondokra.

Szegény öregnek pedig az volt a rögeszméje, hogy ötöt üldözik s neki meg kell szökni mindenünnen.

Egész nap azon törte a fejét, hogyan lehetne a bolondok házából kiszökni? Nem volt nehéz dolog. Az örködő apáca ott sétált az ámbituson az olvasót pörgetve. Csak meg kellett várni míg a folyosó végére ér — aztán átugrani az alacsony ösvényen — uccu, világgá menni . . .

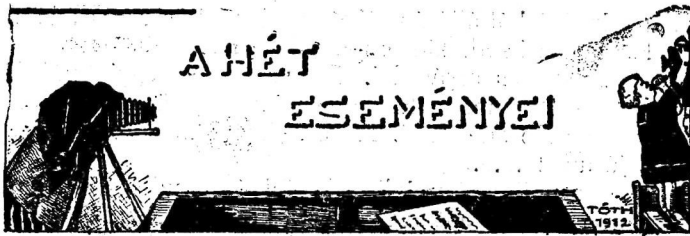
Meg is tette az öreg. Persze már a harmadik háznál elfogták.

— Hát miről ismertek meg? — nyafogott szegény a balsikeren való bánatában.

— Hát bátyám, a kék slafrokk . . . azt már messziről megismerik.

A kórházi betegek uniformisa volt az említett ruhadarab.

No hiszen, ha csak ez a baj — gondolta magában szegény —, hát majd segíték én azon . . . Azzal, legközelebb, egy őrizetlen pillanatban ledobált magáról mindent, de minden ruhadarabot és anyaszült mezítenül ugrott át a sövényen és nyargalt utcahosszat . . .

(?) **Impozánsan gyászolta** Debreczen közönsége a trónörökösöt. Illetékes helyen bizonyára tudomást szereztek már arról, hogy ugyanaz a közönség, amely Kovács Gyulát olyan „rebellis” mozgalmak közt fogadta, tud loyális is lenni. Sőt! Nálunk a közönség nem tessék-lássék gyászolt, hanem valami csodálatos együttérzéssel siratta azt a Habsburg ivadékot, akit nem is ismert. Akiről csak annyit tudott, hogy nagyon szerette a feleségét és a gyermekeit. Azt a három árnyát láttam megsiratni öreg nénikék által, akik nem tudnak bel- és külpolitikáról semmit, de akikbe, — mint általában a magyar szívekbe századokon keresztül belenevelődött az uralkodó iránti feltétlen hódolat és szeretet. És tessék csak végig nézni a magyar lapokat. A szeretetnek milyen magas fokával fogadják az új trónörökösöt. Mindenféle bájos történetek középpontjába állítják s ilyenkor látszik csak, milyen céltalan volt a Nagy Gyurka köztársasági propagandája. És meg mernék esküdni, hogy az ősi kurucság első debreceni letéteményese Herczeg tanító bátyánk is gyászolt titokban s kedvteléssel nézegette az új trónörökös *sneidig* arcképét. Mert királyokról szólva azok előtt mi mindenkor a háttérben szoktunk állani, de mikor loyaltásról, hűségről, szeretetről van szó, akkor mi vagyunk a legelsők. Hátha még meg is simogatnák az arcunkat egy kicsit, oda adnánk a Habsburgoknak a kabátunkat is. Az utolsót. Mert olyikunknak nincs több egnél. És az is foltos.

(.) **Mezey színigazgatónak** is kiadta a város a kauciója felét forgó tőkének. Jól tette, semmi kifogásunk ellene, hiszen a mai helyzetben egyik embernek segíteni kell a másik embertársán. A vidéki színészet pedig nem csak Debreczenben, hanem az egész országban *csőd* előtt áll. . . . Mi csak azért említjük fel ezt az esetet, mert emlékszünk arra, hogy szegény Zilahy Gyulának 3400 koronát 6 heti időre nem kölcsönöztek a kauciójából ugyanazok, akik most ötszörnél nagyobb összeget 3 esztendőre kiadtak az igazgatónak. És mégis azt mondják, hogy Zilahy volt a hibás mindenben?! Pedig ugye másik varju is akad az újabb kórára!?

(—) **Huszonöt éves** találkozót ültek azok, akik éppen egy negyedszázad évvel ezelőtt érettségiztek Debreczenben. Voltak köztük sokan, akik még akkortájt elkerültek Debreczenből s ezek közül egy jó barátunk, — saját bevallása szerint — alig ismert rá Debreczenre. És hiába kereste a nagyon elhanyagolt *Népkertet*, nem találta a város szájában a Nagyuj-utcai (Simonffy-u.) hirheft bejárót, amelyet a király látogatása alkalmával elkellett spanyolfalazni. És sok minden egyebek helyett büszke palotákat talált. Csak a Lamprecht-házat találta a fő-utcán épen olyan, sőt olyanabb állapotában, mint nem 25, de 50 esztendővel ezelőtt volt. No meg a nagyerdőt. Megvigasztaltuk a mi jó barátunkat, hogy ha a jelenlegi viszonyok nem változnak, akkor még az 50 esztendő talákozón is így fogja az utóbbiakat találni. Már t. i. ha az Isten őt segíti és minket meg nem.

(**) **Lám a büszke város** nem verheti le már többé azokat a szegény ördögöket, akik nagy könnyel-

müségükben a házbérre, adóra valót elköltötték piacra, más szükségesekre. Ugye most már a nemes város is más szükséges célokra fordította az iskolák pénzét, amint hogy sok olyan pénz ment el erre-arra, amely pénzeknek más rendeltetése lett volna. Most talán csak megértik a nagy urak a szegény ember helyzetét, akit leki-csinyeltek, lemagáztak valamikor, mert csak a hátán hordta a házát, mint a csigabiga. Szomorú dolog, hogy idáig fejlődtek a viszonyok, de a nagy szegénységben talán most már jobban meg is tudják érteni az emberek egymást.

(!) **A pénzügyigazgató** is, meg a tanfelügyelő is fegyelmi vizsgálattal fenyegeti a város vezetését. Egyiknek is, másiknak is az a panasza, hogy híreből sem ismerjük a bőkezűséget, akár a kincstár, akár a paedagogia jóvoltáról legyen is szó. Hát pedig nem így van a dolog. Tessenek elhinni, nagy jó urak, pénzügyi főfő ur és tanfelügyelő önagysága is, hogy ez az egész huza-vona nem egyebire vezethető vissza, minthogy a *szegénység veszekszik*. Már pedig olyan szegénység, mint most van Debreczenben, a Karaffa adóbehajtása óta nem volt ebben a szomorú városban. Akkor a Csóka Sámuelek nem hitték, hogy nincs pénze több a félholtra vert polgároknak. És csak vallatták az akkori eszközökkel, hogy hova dugta el a többi pénzt. És irva vagyon, hogy a „többi pénzt” nem találták meg, mert nem volt, ellenben a vallatás révén 28 félholtra vert embert egész holtra vertek egyetlen nap alatt. Az inkvizíciónak a mai eszközök mellett az lenne az eredménye, hogy még több fényes, portálás, kirakatos boltot csuknának be a debreczeni nagy utcákon s még több csödhirdetés jelenne meg a lapokban. Pedig mindenikből, — üres boltból, tönkre ment kereskedő és iparosból van már elég.

(!) **Egy esőddel** újból gazdagabb Debreczen kereskedelme s egy fényes cipőüzlet pedig egyszerűen bezárta a boltot s feloszlatta Debreczeni fiókját, Két hatalmas üzlethelyiség ismét üresen maradt a debreczeni főutcán, ahol pedig épen elég már az üres bolthelyiség. Egy borbélynak nem régen 1800 koronáról 3600 koronára akarta a háztulajdonos felemelni a boltbérét, most a feléért is szívesen odaadná. És még csodálkozik a pénzügyigazgató ur, hogy rendetlenül folynak be az adók?!

(?) **Felhő Rózsának**, a magyar szubrettprimadonnának egyik legkiválóbbjának az arcképe mosolyog le lapunk címlapjáról: Felhő Rózi nem régen vált ki *Krecsányi* Ignác szintársulatának kötelékeiből, miután Krecsányi, a régi színházigazgatói gárda eme kiválósága, nyugalomba vonult s miután Felhő Rózi a mai színészviszonyok közt anyagi szempontokból sokkal inkább értékesítheti kiváló talentumát, mint kabaré-művész. Most a külföldön hangversenyezett, a héten pedig Debreczenben fog vendégszerepelni szerdától kezdve.

(!) **Mágnás Elzának** valóságos kultuszt csinált a véletlen és erőszakos halála. Most megint arról írnak a lapok, hogy a barátja, a gálánt Schmidt ur muzeumot létesít a házi kápolnájában Mágnás Elza elárverezett, de sok utánjárással visszaszerzett butoraiból. Hát igazán nem elég a visszatetsző jelző ennek az újságcikknek a jellemzésére. Utóvégre a *Kaméliás hölgyek* kultuszának is lehetnének határai a magyar sajtóban s holmi mirtusz koszorút fonni a Mágnás Elzák homloka köré, a halhatatlanság virágaiból egyáltalán nem tartozik a legszükségesebb s legindokoltabb feladatok közé. Csodálkozunk, hogy komoly nagy lapok is helyet adnak az e fajta cikkeknek, amelytől a jóízű felháborodva fordul el.

— **A nagyerdő,** Debreczen mostoha gyermeke marad továbbra is, úgy látszik időtlen idők végéig. Mert azért erdő ugyan a nóta szerint, hogy zöldeljen, de a por is azért por, hogy szálljon, ha se a jó Isten nem öntözteti, se a városi tanács. Igazán jogosan csodálkoznak azon a művelt lelkű idegenek, hogy Debreczennek ha már van vízvezetéke, miért nincs gondja a nagyerdőre, mely valóságos isteni ajándék a debreczeni közönség számára. Most a mióta villamos vasut pompás közlekedése megkönnyítette a mi nagyerdőnk megközelítését, a közönség is egyre jobban ébred öntudatára s kezdi nagyon is látogatni a nagyerdőt. Amely pedig elhanyagoltabb soha sem volt, mint mostanig, amikor, ha messze száll a felhő, hát porosabb, mint valaha.

*

Janátka Alajos kereskedelmi és műkertészeti telepe a Szoboszlói-uton. (Virágüzlete Debreczen, Piac-u. 59. sz. Telefon 8—44. Telefon-telep 10—46.)

Pósa Lajos.

A régebbi költő-nemzedék egyik nagyon érdemes tagja. Herczegh szerint a magyar gyerekvilág „*Petőfi Sándora*“ halt meg e héten. Pósa Lajosról a modern költő-generáció hangos szavu csufolkodói rendszerint csufondáros persziflásokban szoktak megemlékezni s mint a régi költői irányzatok konzervatív felfogásu képviselőjének nem egy méltatlanságban volt része ez utóbbi időben.

Pedig Pósa Lajosnak nagyon sokat köszönhet a magyar irodalom, melynek u. n. gyermek-költészetét, a gyerekszobák irodalmát ő teremtette meg pár évtizeddel ezelőtt alig néhányad magával, erkölcsös, hazafias irányban idomítván a fiatal lelkeket a köz jóvoltára.

Nem régen ünnepelte 40 éves jubileumát, amelyet a végzet még megengedett számára megérnie. Főlszines elbírálásokkal szemben a magyar szépírás krónikájának legértékesebb lapjaira véste be az ő népszerű nevét az egykoron nagyon lenézett, mostoha viszonyok közt tengődő magyar muzsa.

Hatvannégy évet élt, szakadatlan, ambiciózus munkában s négy évtized nemzedékével szerettette meg az irodalmat, a magyar gyermeknevelés terén, — vallás-erkölcsi és hazafias szempontokból — többet tett, mint z kultuszminiszter, tíz pap és ugyanannyi tanár és tanító.

Igazán arra a hivatásra született, hogy rimes sorokban érzőn, szép prózában szóljon a gyermekvilághoz, abban az életkorban, mely a legfogékonyabb mindenféle befolyásra. Talán azért szerette úgy a gyereket, mert neki nem volt családja s saját gyermekei soha sem voltak. Határtalan népszerű is volt az ő neve a gyerekszobákban, játszó-terekben s bájos ötletből kifolyólag, mikor 40 éves jubileumán *másfél-száz* ezer gyermek árasztotta el a május szép rózsáival. Mindenik

csak egy szálát vitt neki, de hatalmas alakja alig látszott ki a virágrengetegből.

Ha valaki, úgy Pósa Lajos elérte a legnagyobb boldogságot s annak intenzív érzései közt halt meg, ünnepeltetése után alig pár héttel. Vesebaja ölte meg a költőt, aki szép csendesen mult ki, mint elhangzott dallam kirezgett akkordja... Legyen nyugvása olyan szelid, mint amilyen az ő jóságos lelke volt.

A Csokonai-kör, mint minden évben, most is megjelentette évi jelentését, zárszámadásait stb. egy izléses kiállítású füzetben az 1913. évre vonatkozóan. Az évi jelentést dr. Kardos Albert titkár szerkesztette s bő tájékozódást nyújt az a Csokonai-kör minden ügyeire nézve. Érdeklődőknek s akik tévedésből nem kaptak ilyen füzetet, díjtalanul s szíves készséggel küld dr. Kardos Albert tanár (Reáliskola-u. 2.). A füzet adja a kör minden rangu tagjainak névsorát is. Itt az alkalom, hogy aki még nem tagja a körnek, beiratkozási szándékát tudassa a titkári hivatalnál. A kör tagsága díjtalan belépést jogosít a kör nagyon értékes felolvasó üléseire, melyek a jövő évben is — és mig a kulturpalota fel nem épül — a vármegyeháza dísztermében fognak megtartatni.

A nő kiváltságos helyzetét és a férfi lovagiasságát illusztrálja egy kép a fővárosi életből: A gavallér a villamoson átengedi helyét egy csinos asszonynak, miközben a szeméből kiolvasható a kérdés: Borralvalóul nem adná ide magát nekem?

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sz. A. (Helyben.) Szabolcsi Ella, a nagyon neves Szabolcsi Miksának, az „Egyenlőség“ szerkesztőjének a leánya. Jelenleg Debreczenben időzik.

H. I. (Helyben.) Irjon csak neki a *Nyugat* szerkesztőségébe. A levél kezéhez jut ugyanis. Egyébként úgy tudjuk külföldön tartózkodik.

Gyula k. a. (Helyben.) Kivánságára a következőkben adjuk annak a dalnak a szövegét:

Néha csendes alkony órán, ha a lárma, zaj kihál:
Eszembe jut egy-egy ódon elfelejtett régi dal.
Az a nóta, amit egykor, fehér téli éjszakán
Kis ágyam fölé hajolva, halkán dudolt az anyám.
Az én drága jó anyám:
— Néha, néha vissza jönnek a tavaszi álmok,
Néha úgy feldobog szívem,
Hogy csak nekem nyílnak mind a legszebbik virágok
Néha, néha még el is hiszem.
Néha, néha úgy érzem hogy sosé' fáj a 'lalkem,
Hogy az élet csak muzsikaszó,
Hogy tavasz régen elszállt, szinte elfelejtem.
S a szívemben halkán hull a hó,
Halkán hull a hó.

Ugy tudjuk a szövegét Békefi irta.

APOLLO

Szombaton
július 11-én

Vasárnap
július 12-én

MOZGÓSZÍNHÁZ.

Számozott helyek!
Rendes helyárak!

Szenzációs film-ujdonság!

Katasztrófa az alagutban.

Látványos sláger dráma 3 felvonásban.

1228—1914 v. k. sz.

Árverési hirdetemény.

A debreczeni kir. jbiróságnak 1914. V./III./548/1. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint dr. Schönfeld Miksa részére debreczeni lakostól 140 kor. tőke, ennek 1913. év július hó 5. napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 125 kor. 36 fill. perköltség erejéig 1914. évi május hó 18-án bíróilag felülfoglalt és 2430 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok 1914. évi július hó 15-én délelőtt 11 órakor kezdetét veendő és Debreczenben Külső vásár-tér 8. sz. a. és Hatvan-u. 61. sz. a. megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1914. évi június hó 16-án.

Oláh Géza, birói kiküldött.

1312—1914. vh. sz.

Árverési hirdetemény.

Dr. Révi Nándor debreczeni ügyvéd által képviselt Ráczy Gyula végrehajthatónak végrehajtást szenvedő elleni 41 kor. tőke, ennek 1912. év aug. hó 2-ik napjától járó 5% kamata és eddig összesen 57 kor 64 fill. perköltség erejéig, amennyiben a követelésre időközben részfizetés történt, annak betudásával, a debreczeni kir. járásbiróság 1914/V—III. 676. sz. kiküldő végzése folytán a végrehajtást szenvedőnél 1913. évi nov. hó 8-án bíróilag lefoglalt és 760 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, — a felülfoglaltatok követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek, Debreczenben, Széczhenyi-utca 8—10 sz. alatt leendő megtartására 1914. évi július hó 22. napjának d. e. 10 óráját tűzöm ki, amikor a foglalás alatt levő butorok és egyéb ingóságok, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1914 július hó 3.

Gáll Vilmos,

kir. birósági végrehajtó.

1386—1914. v. k. szám.

Árverési hirdetemény.

A debreczeni kir. járásbiróságnak 1914./V./IV. 420/1. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Dr. Platschek Manó részére debreczeni lakostól 30 kor. tőke, és az eddig összesen 41 kor. 36 fill. perköltség erejéig 1914. évi július hó 15-én bíróilag felülfoglalt és 3740 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok **1914. évi július hó 15-én, délelőtt 9 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben Hunyadi-u. 24. szám alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1914. évi június hó 20-án.

Oláh Géza, birói kiküldött.

1259—1914. v. k. sz.

Árverési hirdetemény.

A debreczeni kir. járásbiróságnak 1914./V./VI. 273/3. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Dr. Békei Nándor részére debreczeni lakostól 118 kor. 26 fill. tőke, ennek 1913. év október hó 16. napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 143 kor. 84 fill. perköltség erejéig 1913. évi december hó 4-én bíróilag felülfoglalt és 1060 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok 1914. évi július hó 13-án, délelőtt 9 órakor kezdetét veendő és Debreczenben Verbóczy-utca 2—4. szám alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1914. évi június hó 16.

Oláh Géza, birói kiküldött.

Telefon 14.

Telefon 14.

Megérkezett az új kőbányai sörgyár:**a Fővárosi Sörfőzőr.-t. söre**

Tisztelettel értesitem a n. é. vendéglős, italmérő, kereskedő és korcsmáros urakat, hogy a fenti sörfőzde gyártmányainak palackozását, a legkényesebb igényeket kielégítő, villanyos üzemű, modern palack-sörfejtő-berendezéssel lefejtve, megkezdtem és naponként friss fejtésű Márciusi, Király és Mátyás király sörökkel, ugyanezen sörökből hordókban is, állok a n. é. vevőközönség rendelkezésére. A megrendeléseket szeke-reimen a legpontosabban házhoz szállítom és előzékeny kiszolgálásról gondoskodom. N. b. támogatásukat kérve, vagyok kiváló tisztelettel:

MÁRKUS JENŐ,**DEBRECZEN, Hatvan-utca 30. szám alatt.****Csőd alatti kiárusítás.**

Debreczen 1914 július hó 10-én.

Vb. Fenyő Sándor és fia cég csődtömegéhez beleltározott férfi-divat cikkek, férfi ruhaszövetek, irodai felszerelések a Piac-utca 63. szám alatti üzlethelyiségben a mai naptól kezdődőleg naponként délelőtt 8-tól 1-ig, délután fél 3-tól 6 óráig kiárusítatnak.

Debreczen, 1914. július hó 9-én.

Dr. Éricz Ernő
ügyvéd,
csődtömeggondnok.